

INHOUD

Afkortingen	11
1 Inleiding	13
1.1 Aanleiding voor het onderzoek	13
1.2 Centrale probleemstelling en onderzoeksvragen	15
1.3 Onderzoeksmethoden	16
1.4 De afbakening van het onderzoek	17
1.4.1 Verduidelijking van gebruikte terminologie	17
1.4.2 Beperkingen	18
1.5 De begeleidingscommissie	21
1.6 Leeswijzer	21
2 Het kader voor de herbeoordeling van de levenslange gevangenisstraf	23
2.1 Inleiding	23
2.2 De herbeoordeling van de levenslange gevangenisstraf volgens de wet en jurisprudentie	23
2.2.1 Levenslang in het Wetboek van Strafrecht	23
2.2.2 Levenslang en de tenuitvoerlegging ervan in het licht van het EHRM	24
2.2.3 De opmaat naar het Besluit: de reactie op de rechtspraak van het EHRM	30
2.2.4 Het arrest van de civiele Kamer van de Hoge Raad van 6 november 2020	31
2.2.5 De keuze voor inrichting van het stelsel op de basis van gratiëring	32
2.3 Het Besluit en het ACL: de totstandkoming ervan	35
2.3.1 Het opstellen en wijzigen van het Besluit en het toepassingsbereik ervan	35
2.3.2 De instelling en de positie van het ACL	36
2.4 De taken en bevoegdheden van het ACL volgens het Besluit en het Reglement	36

2.4.1	De taken van het Adviescollege levenslanggestraften	36
2.4.1.1	De taken van het ACL volgens het Besluit	36
2.4.1.2	De taak van adviseren en de wijze waarop daaraan uitvoering wordt gegeven	37
2.4.1.3	De taak van informeren	40
2.4.1.4	Andere onderdelen van de taakuitoefening door het ACL	41
2.4.2	De bevoegdheden van het ACL	42
2.5	De samenstelling en ondersteuning van het ACL volgens het Besluit en het Reglement	42
2.5.1	Samenstelling van het ACL	42
2.5.2	Ondersteuning van het ACL door het bureau	43
2.5.3	Bezoldiging van de leden van het ACL en begroting van het ACL	44
2.5.4	Huisvesting van het ACL	45
2.6	De procesbeschrijving in het Ketenwerkproces	45
2.6.1	De totstandkoming, status en openbaarheid van het Ketenwerkproces	45
2.6.2	De trajectbeschrijving van de drie fasen van het Ketenwerkproces in het kort	46
2.6.2.1	Fase 1: de eerste drieëntwintig jaren van de detentie	46
2.6.2.2	Fase 2: het werk van het ACL, de doorlopende beoordeling van de re-integratiemogelijkheden	46
2.6.2.3	Fase 3: de (voorbereiding van de) gratiebeslissing door de Kroon	49
2.7	Afsluiting; enige beschouwingen	51
3	De wijze waarop het stelsel van de herbeoordeling van de levenslange gevangenisstraf in de praktijk functioneert	53
3.1	Inleiding	53
3.2	De wijze waarop het Besluit in de praktijk functioneert en het ACL zijn taak uitoefent	54
3.2.1	De eerste jaren; de periode 2017-2019	54
3.2.2	Voortzetting werkzaamheden; de periode 2020 tot heden	58
3.3	Perspectief 1: de wijze waarop het ACL naar zijn rol en het Besluit kijkt	61
3.4	Perspectief 2: de omgeving over het functioneren van het Besluit	65
4	Bevindingen	71
4.1	Inleiding	71
4.2	Algemeen	71
4.3	Praktische aandachtspunten	72
4.3.1	Het ACL uit de pioniersfase	72
4.3.2	Toegang tot informatie voor het ACL	74
4.3.3	Update Ketenwerkproces en ketenorganisaties samen naar de hei	74
4.3.4	Gefinancierde rechtsbijstand	75

4.4	Juridische aandachtspunten	75
4.4.1	De voorbereiding van de procedure voor herbeoordeling	75
4.4.2	Aanmelding van de zaak bij het ACL	77
4.4.3	De positie van slachtoffers en nabestaanden	78
4.4.4	De inhoud van de criteria van artikel 4 lid 4 Besluit	82
4.4.5	De voorbereiding van het advies en de (rechts)positie van de levenslanggestrafte	87
4.4.5.1	Geen bijzonder rechtsmiddel tegen de beslissing geen toegang te verlenen tot re-integratiefase	87
4.4.5.2	Eisen te stellen aan de voorbereiding van het advies door het ACL	88
4.4.5.3	Verbetering van de positie van de levenslanggestrafte	90
4.4.6	De fase van aanbidding van re-integratieactiviteiten	92
4.4.6.1	De duur van de re-integratiefase	92
4.4.6.2	Aard, vorm en inhoud van (de uitvoering van) een positieve beslissing tot toelating tot re-integratieactiviteiten	93
4.4.6.4	Het verlof in de re-integratiefase	95
4.4.6.5	Plaatsing levenslanggestrafte gedurende de re-integratiefase	99
4.4.6.6	Conclusie: de re-integratiefase is te kort, te onduidelijk en daarom in veel opzichten in zijn huidige opzet niet effectief voor hetgeen waarvoor deze fase bedoeld is	101
5	Conclusie en aanbevelingen	105
5.1	Inleiding	105
5.2	Conclusie: het functioneren van het Besluit en het ACL	106
5.2.1	Inleiding	106
5.2.2	Het Besluit	106
5.2.3	Het ACL	107
5.3	Aanbevelingen naar aanleiding van aandachtspunten en knelpunten	108
5.3.1	Inleiding	108
5.3.2	Knelpunten en daaruit voortvloeiende aanbevelingen	108
5.3.2.1	De opzet, inclusief de duur van de re-integratiefase moet opnieuw worden doordacht	108
5.3.2.2	Het ACL moet als organisatie worden verstevigd	110
5.3.3	Aandachtspunten (die geen knelpunten zijn) en daaruit voortvloeiende aanbevelingen	111
5.3.3.1	Veranderingen tijdens de detentie van levenslanggestraften tot aan toepassing van het Besluit	111
5.3.3.2	Tijdige beschikbaarheid en volledigheid van informatie: strafdossier, penitentiaal dossier, justitiële documentatie	111
5.3.3.3	Vervroeging van de start van de werkzaamheden van het Adviescollege	112
5.3.3.4	Verbetering van de begeleiding van het slachtoffer	112
5.3.3.5	Voorziening voor gefinancierde rechtsbijstand	113

5.3.3.6	Verbeteringen in de informatievoorziening aan en in positie van levenslanggestrafte	114
5.3.3.7	Actualiseren Ketenwerkproces, institutionaliseren van overleg	115
5.4	Tot besluit: de aanbevelingen in onderlinge samenhang bezien	115
Naschrift		117
Relevante rechtspraak en beleidsdocumenten		121
Bijlage Samenstelling begeleidingscommissie		123